

Brüssel, 2.12.2016
C(2016) 8255 final

KOMISJONI ARVAMUS,

2.12.2016,

vastavalt määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 3 lõikele 1 ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 10 lõikele 6 – Eesti – Elering ASi sertifitseerimine

KOMISJONI ARVAMUS,

2.12.2016,

vastavalt määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 3 lõikele 1 ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 10 lõikele 6 – Eesti – Elering ASi sertifitseerimine

I. MENETLUS

6. oktoobril 2016 sai komisjon Eesti energeetikasektorit reguleerivalt asutuselt (edaspidi „konkurentsiamet“) direktiivi 2009/73/EÜ¹ (edaspidi „gaasidirektiiv“) artikli 10 lõikele 6 vastava teatise otsuse eelnõu kohta sertifitseerida Elering AS (edaspidi „Elering“) gaasivaldkonna põhivõrguettevõtjana.

Määruse (EÜ) nr 715/2009² (edaspidi „gaasimäärus“) artikli 3 kohaselt peab komisjon teatatud otsuse eelnõu läbi vaatama ja esitama asjaomasele riiklikule reguleerivale asutusele oma arvamuse seoses selle vastavusega direktiivi 2009/73/EÜ artikli 10 lõikele 2 ning artiklile 9.

II. TEATATUD OTSUSE KIRJELDUS

Alates 2013. aastast on Elering sertifitseeritud kui Eesti elektrivaldkonna põhivõrguettevõtja (vt komisjoni arvamus C(2013) 7188³). Talle kuulub terve Eesti maismaal asuv elektrivõrk, mida ta käitab. 27. jaanuarini 2010 kuulus Elering kontserni Eesti Energia AS, mis on Eesti suurim elektritootja ja -müüja. Sellel kuupäeval anti Eleringi omandiõigus üle Eesti riigile. Riigi kui Eleringi omaniku õiguste kasutamise eest vastutab majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Riigi huvisid ettevõtjas Eesti Energia AS esindab rahandusministeerium.

2015. aastal ühines Elering ettevõtjatega Võrguteenus Valdus ja Elering Gaas. Lähtuvalt ühinemislepingust oli Elering omandav ettevõtja ning Võrguteenus Valdus ja Elering Gaas omandatavad ettevõtjad. Ühinemise eesmärk oli anda ettevõtjale Elering kuuluv gaasiülekandevõrk ettevõtja Elering Gaas omandisse ja haldusesse. Nii sai ettevõtjast Elering nii elektri- kui ka gaasiülekandevõrkude omanik ja haldur.

Ühinemise tulemusena on Elering Eesti gaasiülekandevõrgu (885 km torujuhet, sh 43 km transiidijuhet), 37 gaasi jaotusvõrgu alajaama ja 3 gaasimõõtmisjaama omanik ja haldur. Gaasi imporditakse Eestisse läbi Värskä ja Karksi gaasimõõtmisjaama.

Elering taotles sertifitseerimist vastavalt omandisuhete eraldamise mudelile. Elering kavatses eelkõige kasutada gaasidirektiivi artikli 9 lõikes 6 sätestatud võimalust rakendada omandisuhete eraldamise mudelit riigisiseste eraldi avalik-õiguslike asutuste kaudu.

Konkurentsiamet on analüüsinud, kas ja millises ulatuses Elering vastab gaasidirektiivi ülevõtmist käsitlevates Eesti õigusaktides sätestatud omandisuhete eraldamise mudeli

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1775/2005 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 36).

³ Komisjoni arvamus Elering ASi sertifitseerimise kohta, C(2013) 7188, 086-2013-EE https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2013_086_ee_et.pdf.

nõuetele. Konkurentsiamet leidis oma otsuse eelnõus, et Elering vastab omandisuhete eraldamise mudeli nõuetele. Sellega seoses esitas konkurentsiamet oma otsuse eelnõu komisjonile arvamuse saamiseks.

III. MÄRKUSED

Esitatud teatise põhjal on komisjonil otsuse eelnõu kohta järgmised märkused.

Riigisisene eraldamine

Gaasidirektiivi artikli 9 lõikega 6 on antud omandisuhete eraldamise mudeli raames võimalus, et riik teostab kontrolli nii edastustegevuse kui ka tootmise ja tarnimise üle, kuid tingimusel, et neid ülesandeid täidavad tõepoolest erinevad avalik-õiguslikud asutused.

Tuleb märkida, et omandi eraldamisnõudeid kohaldatakse elektri- ja gaasisektori üleselt⁴. Eesti riigile kuulub osalus elektriturul tegutsevas ettevõtjas Eesti Energia AS, kellel puudub igasugune seos gaasi tootmise või tarnimisega⁵.

Seega, kuigi ettevõtja Elering on varem sertifitseeritud kui elektri ülekandeteenuse osutaja Eestis, peab tema sertifitseerimisele gaasi ülekandesüsteemi haldurina eelnema elektrienergia ülekandetegevuse ning tootmis- ja tarnetegevuse täielik eraldamine riigi tasandil.

Eleringi sertifitseerimisel elektrienergia ülekandesüsteemi haldurina hindas konkurentsiamet kahe ministeeriumi (majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning rahandusministeeriumi) eraldatust, lähtudes riigi korraldust reguleerivast õigusraamistikust. Kõnealuses sertifitseerimisotsuse eelnõus kinnitab konkurentsiamet taas selle hindamise tulemusi. Kui ministeeriumile antakse ülesanne teostada riigi kui omaniku õigusi, peab ta Eesti riigivarasest tulenevalt tegema seda ilma igasuguse huvide konfliktita riigi erinevate ülesannete vahel. Minister ei või saada suuniseid teiselt ministeeriumilt. Vabariigi valitsus (peaminister ja ministrid) võtab vastu vaid piiratud arvul kõrgetasemelisi otsuseid riigivara kohta, näiteks ettevõtjate ühinemiste ja ülevõtmiste korral. Sellised otsused võetakse vastu vastutava ministeeriumi ettepanekul.

Konkurentsiameti hinnangule tuginedes usub komisjon, et majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ning rahandusministeerium on piisavalt eraldatud, et tagada Eleringis riigi õiguste teostamisel piisav sõltumatus.

IV. KOKKUVÕTE

Gaasimääruse artikli 3 lõikele 2 tuginedes arvestab konkurentsiamet Eleringi sertifitseerimist käsitleva lõpliku otsuse vastuvõtmisel võimalikult suurel määral komisjoni eespool esitatud märkusi ja edastab vastuvõetud otsuse komisjonile.

Komisjoni seisukoht käesoleva konkreetse teatise suhtes ei mõjuta tema võimalikku seisukohta riiklike reguleerivate asutuste muude sertifitseerimise valdkonnas teatavaks tehtud kavandatavate meetmete suhtes või riiklike reguleerivate asutuste suhtes, kes vastutavad ELi õigusaktide ülevõtmise eest selles osas, mis puudutab riiklike rakendusmeetmete koosõla ELi õigusaktidega.

Komisjon avaldab käesoleva dokumendi oma veebisaidil. Komisjon ei pea käesolevas dokumendis sisalduvat teavet konfidentsiaalseks. Konkurentsiametil palutakse viie tööpäeva

⁴ Vt direktiivi 2009/73/EÜ artikli 9 lõige 3 ja direktiivi 2009/72/EÜ artikli 9 lõige 3.

⁵ Konkurentsiameti edastatud teabe kohaselt on kõik gaasi müüjad Eestis, sealhulgas suurim müüja Eesti Gaas, eraomanduses.

jooksul pärast kirja kättesaamist komisjonile teatada, kas tema arvates sisaldab käesolev dokument ärisaladust käsitlevate ELi või riiklike eeskirjade kohaselt konfidentsiaalset teavet, mida ta soovib dokumendist enne selle avaldamist välja jätta. Sellise taotluse esitamise korral tuleks esitada ka põhjused.

Brüssel, 2.12.2016

Komisjoni nimel
Carlos MOEDAS
komisjoni liige

